

Sygn. akt I C 2214/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy w Toruniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Westphal

Ławnicy: ---

Protokolant: sekr. sąd. Marlena Ossowska

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2013r. w Toruniu

sprawy z powództwa: Ł. K.

przeciwko: W. K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego W. K. na rzecz powoda Ł. K. kwotę 65.000,00 zł (sześćdziesiąt pięć tysięcy) z ustawowymi odsetkami od dnia 22 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,

II. w pozostałej części oddala powództwo,

III. koszty procesu znoszą się wzajemnie,

IV. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Toruniu z tytułu kosztów sądowych:

a. od powoda, z zasądzzonego roszczenia, kwotę 4.275,00 zł (cztery tysiące dwieście siedemdziesiąt pięć),

b. od pozwanego 3.225,00 zł (trzy tysiące dwieście dwadzieścia pięć).

Sygn. akt I C 2214 / 12

UZASADNIENIE

Powód Ł. K. wniósł pozew przeciwko W. K. i H. K. o zapłatę kwoty 150.000,00 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 13 września 2010r. do dnia zapłaty. Wyjaśnił że jest to kwota należna za stado świń bezprawnie przejętych przez pozwanego. W piśmie z dnia 30.11.2012r. powód cofnął pozew w stosunku do pozwanej H. K. [k. 158]. W tej części postępowanie zostało umorzone [k. 168].

Pozwany W. K. wnosił o oddalenie powództwa i zwrot kosztów procesu [k. 183 - 191]. Twierdził, że roszczenie powoda jest bezzasadne, gdyż porzucił on stado świń. Gdyby jednak sąd nie podzielił tej argumentacji, to pozwany zgłaszał zarzut potrącenia kwoty 183.152,56 zł. z tytułu nakładów poczynionych przez niego na to stado.

Sąd ustalił, co następuje :

Powód wraz ze swoją żoną M. i dziećmi mieszkali razem z pozwanym i jego żoną – rodzicami powoda – we wsi Ł. . Zarówno powód z żoną, jak i jego rodzice mieli gospodarstwa rolne. Między powodem, a jego żoną istniał ustrój ustawowej wspólności majątkowej. Mieli oni grunty o powierzchni 8 ha oraz hodowali świnie. Pozwany miał

własnych 15 ha ziemi oraz hodował byki . Powód miał pełnomocnictwa od pozwanego i zajmował się prowadzeniem obu gospodarstw . Pozwany z żoną planowali w przyszłości przekazać mu swoje gospodarstwo jako następcy .

okoliczności bezsporne

W czerwcu 2010r. powód na miesiąc zawiózł swoją żonę z dziećmi do jej rodziców do T. . Powiedział ,że chce odpocząć , zastanowić się i wszystko przemyśleć . Gdy minął ten okres nie chciał po nią pojechać . Okazało się ,że powód związał się z inną kobietą . Między nim , a jego rodzicami dochodziło na tym tle do kłótni . Nie akceptowali oni decyzji syna . W tym konflikcie stali po stronie swojej synowej . Powód powiedział ,że chce się wprowadzić do domu w Ł. z nową partnerką . Zagroził ,że jeżeli to nie będzie możliwe , to się wyprowadzi . Pozwany i jego żona stanowczo sprzeciwili się zamieszkaniu nowej partnerki powoda . W tej sytuacji powód się wyprowadził się dnia 22 lipca 2010r.

dowód: zeznania świadków : R. K. – na rozprawie w dniu 7.02.2013r. , S. C. , D. M. K. , H. K. – na rozprawie w dniu 14 kwietnia 2013r. przesłuchanie stron - na rozprawie w dniu 6.06.2013r.

Gdy powód odchodził , to pozostawił pozwanemu recepturę do sporządzania mieszanki paszowej dla świń i kazał mu ją przyrządzać . Żona powoda powiedziała pozwanemu ,żeby w tej sytuacji zajmował się świniami. Ona przebywała w T. . Gdy przyjeżdżała do teściów , to pomagała im w gospodarstwie rolnym , także przy świniami . Na co dzień zajmowali się nimi pozwany z żoną . Pomagali oni finansowo swojej synowej i wnuczkom . Powód nie płacił alimentów .

W sierpniu 2010r. gdy nadeszła pora żniw , to żona powoda powiedziała pozwanemu ,że trzeba je zacząć . Powód przyjechał wtedy do Ł. po świnie Poszedł do obory . Pozwany nie potraktował poważnie celu jego wizyty , gdyż nie widział , aby powód przyjechał z jakimś transportem , którym mógłby zabrać świnie . Ponownie doszło wtedy do awantury , gdyż powód dopytywał , kto pozwolił robić żniwa na jego polu . Jesienią 2010r. powód zebrał buraki ze swojego pola , a następnie obsiał je na wiosnę 2011r. Pozwany udostępniał powodowi maszyny rolnicze . Liczył ,że dojdzie jeszcze do pogodzenia . W okresie 15- 18 sierpnia 2010r. powód przebywał w domu w Ł. .

Powód dwukrotnie inicjował postępowania karne przeciwko pozwanemu o przywłaszczenie świń. Powód wezwał pisemnie pozwanego do wydania mu świń .

Małżeństwo powoda i jego żony zostało rozwiązane przez rozwód.

W dniu 28 marca 2012r. został dokonany podział majątku wspólnego . W jego skład weszła również trzoda chlewna w ilości 220 sztuk o wartości 65.000,00 zł. Jej własność przypadła wyłącznie powodowi z obowiązkiem spłaty na rzecz byłej małżonki .

Pozwany wiedział o podziale majątku . Nie wydał świń powodowi . W czerwcu 2012r. stado to przestało istnieć . Pozwany w żaden sposób nie rozliczył się z powodem .

Po wyprowadzeniu się powoda z Ł. pozwany zapłacił kwotę 8.000 zł. z tytułu raty kredytu , który powód z żoną zaciągnęli na kupno 2 ha gruntów . Był on zabezpieczony hipoteką . Pozwany nie był jego poręczycielem . Żona powoda poprosiła go ,żeby zapłacił tę ratę , gdyż powód na pewno tego nie zrobi .

dowód: wniosek o podział majątku k. 311- 312 v, protokół k. 304 – 305 , R. K. – na rozprawie w dniu 7.02.2013r. , S. C. , D. M. K. , H. K. – na rozprawie w dniu 14 kwietnia 2013r. przesłuchanie stron - na rozprawie w dniu 6.06.2013r.

Sąd zważył, co następuje :

Stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia sprawy został ustalony w oparciu o dowody powołane w „ustaleniach” niniejszego uzasadnienia . Dowody te są spójne , wzajemnie się uzupełniają i tworzą niesprzeczną całość . W zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia, okoliczności sprawy są niesporne , ale strony wyprowadzały z nich odmienne wnioski . Stan faktyczny przedstawia się w ten sposób , że : na skutek konfliktu mającego związek z małżeństwem powoda wyprowadził się on z gospodarstwa rolnego . Pozostały w nim świnie którymi zajął się pozwany . Powód twierdzi ,że

działania te miały charakter bezprawny – przywłaszczenia . Bezsukutecznie domagał się ich wydania . Pozwany uważał natomiast ,że powód porzucił stado . Gdyby nawet nie podzielić tego poglądu , to roszczenia powoda są mniejsze niż nakłady poniesione przez pozwanego na to stado .

Błędny jest pogląd ,że powód porzucił stado . Zgodnie z art. 180 k.c. właściciel może wyzbyć się własności rzeczy ruchomej przez to ,że w tym zamiarze rzecz porzuci . O porzuceniu rzeczy można mówić wtedy , gdy właściciel zrezygnuje z posiadania rzeczy oraz gdy w sposób jednoznaczny zostanie zmanifestowana jego wola , aby wyzbyć się własności . Porzucenie rzeczy oznacza , że się staje się ona dostępna dla każdego , dla bliżej nieokreślonego kręgu osób . Każdy może taką rzeczą zawładnąć i w ten sposób stać się jej właścicielem .

Powód opuszczając dom mieszkalny w Ł. powierzył stado świń pozwanemu . Sam pozwany zeznał ,że powód przekazał mu recepturę mieszanki paszowej i kazał ją podawać świniom . Dopiero , gdy sąd zaczął o to dopytywać , to pozwany zmienił zeznania . Twierdził ,że recepturę tę znalazł koło mieszalnika służącego do przygotowania pokarmu dla świń . Zdaniem sądu wiarygodne są jednak pierwsze, spontaniczne zeznania pozwanego , niczym nie wymuszone . Dopiero , gdy sąd zaczął dopytywać , to pozwany odczuł ,że wypowiedź tam mogła być dla niego niekorzystna i starał się ją zmienić . Poza tym , nawet , gdyby dać wiarę pozwanemu ,że powód nie przekazywał mu żadnych poleceń odnośnie świń , to powód zdawał sobie sprawę z tego ,że pozwany zajmie się nimi . Pozwany był także rolnikiem i miał świadomość ,że zwierzęta wymagają codziennego zajmowania się nimi . Powód wiedział także ,że przecież jego żona także jest współwłaścicielem gospodarstwa . Pozostawała ona w dobrych stosunkach z teściami . Mógł więc zasadnie przypuszczać ,że ona przejmie zarządzanie tym majątkiem . Tak się rzeczywiście stało .

W tym miejscu należy przypomnieć ,że powoda i jego żonę łączyła ustawowa wspólność majątkowa . Jeżeli więc mówić o porzuceniu rzeczy , to mogło ono dotyczyć jedynie udziału we współwłasności . Ze względu na specyficzny , niepodzielny charakter wspólności majątkowej małżeńskiej wszelkie rozporządzenia udziałem w niej nie są możliwe w czasie trwania związku małżeńskiego – art. 35 kr i op . Także i z tej przyczyny powód nie mógł wyzbyć się własności rzeczy przez porzucenie .

Przeciwko twierdzeniu ,że powód wyzbył się własności rzeczy przemawia także to ,że :

1/ przyjechał po świnie w sierpniu 2010r. Pozwany sam potwierdza ten fakt w swoich zeznaniach . Bagatelizuje go jednak twierząc ,że przecież „do autobusu by ich nie zabrał” ,

2/ powód inicjował postępowania karne , w których zarzucał pozwanemu przywłaszczenie rzeczy , a więc powód występował tu jako ich właściciel. Pozwany potwierdza fakt toczenia się tych postępowań ,

3/ powód wezwał pozwanego do wydania świń . Pozwany zdaje się temu zaprzeczać , ale potwierdził ,że jakieś pismo przyszło , ale na nie nie odpowiedział,

4/ stado świń było ujęte w podziale majątku po rozwodzie . Oznacza to że nadal pozostało ono przedmiotem współwłasności powoda i jego żony.

5/ powód nadal zajmował się gospodarstwem rolnym , obrabiał grunty Zgodnie z art. 55³ k.c. za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi , budynkami lub ich częściami , urządzeniami i inwentarzem jeżeli stanowią zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego . Zajmowanie się gospodarstwem rolnym przez powoda , chociaż w ograniczonym zakresie, co do pewnej jego części , także stanowiło widoczny znak realizowania uprawnień właścicielskich co do całości , mając na uwadze treść powołanego tu przepisu .

Nie można zasadnie twierdzić ,że do chwili dokonania podziału majątku wspólnego przez rozwiedzionych małżonków władanie przez pozwanego świniami było bezprawne. Jak już wcześniej wskazano , sam powód dał pozwanemu uprawnienie do zajmowania się nimi, ale tylko do momentu , gdy chciał je zabrać w sierpniu 2010r. Nadal jednak pozwany zachował tytuł do władania pochodzący od żony powoda . Pozwany w pewien sposób rozliczał się z nią

finansowo . Przekazywał środki na utrzymanie jej oraz wnuczek . Jego władanie stało się bezprawne dopiero w momencie , gdy na skutek podziału majątku po rozwodzie własność świń przypadła powodowi. Utracił bowiem tytuł pochodzący od żony powoda. Pozwany miał tego świadomość . Sam zeznał , że doskonale orientował się w sprawie podziału majątku . Mimo to , nie zwrócił świń powodowi i w czerwcu 2012r. zlikwidował stado , co sam przyznał w swoich zeznaniach . W żaden sposób nie rozliczył się z powodem .

Zgodnie z art. 222 § 1 k.c. właściciel może żądać od osoby , która faktycznie włada jego rzeczą , ażeby rzecz ta została mu wydana . , chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą . Pozwanemu takie uprawnienie nie przysługiwało od czasu podziału majątku . Powód nie może jednak domagać się wydania rzeczy , gdyż rzecz ta – stado świń już nie istnieje . Zasadne było więc dochodzenie przez niego odszkodowania na podstawie art. 415 k.c.

Błędne było przyjęcie przez powoda liczebności stada i jego wartości z lipca 2010r . , jako podstawy do obliczenia wysokości odszkodowania. Szkoda powstała bowiem dopiero z chwilą dokonania podziału majątku , czyli 28 marca 2012 r. Wysokość szkody odpowiada więc wartości stada w tym momencie ,czyli kwocie 65.000,00 zł. Powód i jego żona przyjęli tę kwotę oraz liczebność stada jako niesporną . Ugoda ma znaczenie wiążące – por. art. 918 k.c. Sąd także ma obowiązek czuwać ,żeby ugoda nie była sprzeczna z prawem zasadami współżycia społecznego , ani nie zmierzała do obejścia prawa – art. 203 § 4 k.p.c. w związku z art. 223 § 2 k.p.c. Brak jest więc w obecnym procesie podstaw do pominięcia tej ugody lub do czynienia sprzecznych z nią ustaleń . Sąd zasądził kwotę 65.000,00 zł. z odsetkami od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu , które nastąpiło 21 grudnia 2012r. [k. 183] . Od tego bowiem momentu pozwany pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia – art. 476 k.p.c. Pozew należy bowiem traktować jako wezwanie do zapłaty .W pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu .

Zarzut potrącenia nie zasługiwał na uwzględnienie . Domaganie się zwrotu nakładów na rzecz jest roszczeniem uzupełniającym w stosunku do żądania jej zwrotu na podstawie art. 222 § 1 k.c. Sam pozwany jako podstawę prawną wskazuje art. 226 k.c. Powód nie domagał się jednak zwrotu rzeczy . Jak już wskazano , nie jest to obecnie możliwe , gdyż stado już nie istnieje. Nie można więc zasadnie zgłaszać żądania z art. 226 k.c. Przy roszczeniu odszkodowawczym w ogóle nie jest dopuszczalne domaganie się przez sprawcę szkody zwrotu nakładów poniesionych przez niego na rzecz . Żaden przepis nie przewiduje takiej możliwości . Z tych przyczyn sąd oddalił wniosek o dowód z opinii biegłego na okoliczność wysokości nakładów poniesionych przez pozwanego.

Pozwany nie może te skutecznie zgłosić do potrącenia kwoty 8.000,00 zł. którą zapłacił za powoda z tytułu raty kredytu . Zgodnie bowiem z art. 518 § 1 pkt 1 k.c. o zwrot takiej kwoty mógłby się starać jedynie w przypadku gdyby był za ten dług odpowiedzialny osobiście lub pewnymi przedmiotami majątkowymi . Pozwany nie był natomiast poręczycielem tego zobowiązania, ani nie odpowiadał za nie w inny sposób.

Na podstawie art. 207 § 6 k.p.c. sąd pominął jako spóźniony wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wartości stada świń w lipcu 2010r.

Zbędne było prowadzenie dowodu z akt 2 Ds. 414 / 11 . Było bowiem okolicznością bezsporną ,że między stronami istniał konflikt dotyczący problemów w małżeństwie powoda . Nie było natomiast istotne szczegółowe ustalenie jak on przebiegał. Z tych przyczyn nie miał w sprawie istotnego znaczenia dowód z wyroku wydanego w sprawie VIII K 1366 / 10 .

Orzekając o kosztach procesu sąd miał na uwadze ,że powód wygrał sprawę w około 43% . Na podstawie art. 100 k.p.c. sąd zniósł więc koszty między stronami . Powód był zwolniony od kosztów sądowych . Oplata od pozwu wynosiła 7.500,00 zł. Sąd nakazał pobrać od pozwanego jej 43 % , czyli 3.225,00 zł. , a od powoda – z zasądzzonego roszczenia - 57 % czyli 4.275,00 zł. [por. art. 113 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 100 k.p.c.] .